

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Landstinget. № 55.

21de Møde.

Lørdagen den 2den Marts.

(Fortf.)

Skoledirektør Sørensen: Jeg vil blot tillade mig at gjøre en kort Bemærkning. Det er den, at hvis jeg i dette Øieblik vidste, hvad jeg beklager, at jeg ikke veed, Antallet paa Indsidderne i Danmark, og da fordeelte dem over hele Landet i alle Gaarde og Huse, som der her er Tale om, skulde have den Ret, som dette Forslag vil tillægge dem, og dersom man da tænkte sig, at alle Huusmænd og Indsiddere bleve fordeelte nogenlunde ligeligt over hele Landet, saaledes som man maa antage det vil skee, efterhaanden som Arbeidskraften benyttes, vilde det vist ikke give Anledning til at flere Contracter vilde blive brudte, end selve Lovforslagets § 5 vil give Anledning til. Jeg troer, at det i det praktiske Liv ikke vil vise sig som en Byrde for Fæstegodsset, og at det ikke vil influere paa Godseierne med Hensyn til Fremtiden, forsaavidt der kan være Tale om, enten at fæste eller leie Huse bort.

Ordføreren: Der er under denne Behandling af denne Sag kun kommet saare lidt nyt frem, som kunde foranledige mig til gjen-tagende at ytre mig over Sagens Realitet. Dog Get maa jeg gjenkalde i den ærede Forsamlings Grindring, det er, hvad jeg har tilladt mig at bemærke om, at man ikke for meget maa hæfte Tanken alene paa de samlede Godser. Fæsteforpligtelsen eller den Pligt, at Bondegaarde, skulle udleies paa Livstid, paahviler ikke alene den Godseier, der har et samlet Gods, men enhver Mand i Danmark, der eier en Bondegaard. Jeg troer, at dette er et Moment, der er vigtigt i Sagen. Thi det Unaturlige deri, at en Mand ikke ved at udleie sin Eiendom skal i Leiecontracten kunne stipulere, hvorledes han vil have sin Eiendom anvendt, bliver mere uveselskabelig, naar man erindrer, at Enhver, der eier en

Bondegaard i Landet, skal bortfæste den. Nytte man alene Opmærksomheden til de samlede Godser, da lykkes det maaskee derved at fremhæve den Unaturlighed, at Godseierne, om de vilde, skulde kunne formene, f. Ex. Arbeidsmand at nedsætte sig paa deres Godser; men Spørgsmaalet er, hvad der er meest unaturligt, enten at Godseieren, der har et samlet Gods, skal have denne Ret, eller at berøve Enhver, der eier en Bondegaard, Ret til i sin Leiecontract at stipulere, hvorledes han vil have sin Gaards Bygninger anvendte. Der er tillige en anden Side af Sagen; det er den Forskjel, der, hvis dette Amendement gik igennem, vilde flyde deraf med Hensyn til dem, som selv beboe og benytte deres Bondegaard, og dem, som ikke selv beboe og benytte den. Saaledes vilde enhver Selveier, som selv beboer og dyrker sin Gaard, have Ret til at nægte Andre tillige at beboe Gaarden, medens hans Nabo, som eier en anden Gaard og ikke selv kan beboe og dyrke den, vilde være formeent den Ret at kunne ved Contract fastsætte, at Gaarden skal blive anvendt til dens Bestemmelse. Mig forekommer den Unaturlighed størst, at en Mand, idet han overdrager sin Bopæl til en anden, ikke skal kunne bestemme, hvorledes denne Bopæl skal anvendes. Jeg har forøvrigt at indrømme, at jeg feilede i, hvad jeg før bemærkede om, at et Amendement skulde være forkastet af Forsamlingen ved den forrige Behandling. Forøvrigt staaer dog det fast, at Forsamlingen ved sidste Afstemning med meget stor Pluralitet erklærede sig for Lovudkastets § 5. Om Forsamlingen, eller hver enkelt af dens Medlemmer har taget denne Beslutning, fordi det Amendement, der var stillet, mulig ved en tidligere Afstemning var forandret, er Noget jeg naturligvis ikke kan bedømme; dette vil først vise sig, naar dette Amendement bliver sat under Afstemning. Jeg skal endnu hvad Realiteten angaaer tillade mig at gjøre en eneste Bemærkning, nemlig